

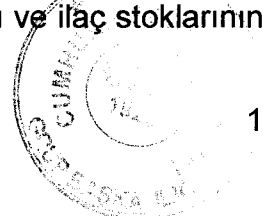

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Yaşam hakkı, insan haklarının en temeli ve insan başında gelenidir. Kişilerin vücut dokunulmazlığı ve sağlıklı yaşama hakkı, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve uluslararası diğer sözleşmelerle güvence altına alınmıştır. İnsanlar, özgür olarak yaşamakta iken herhangi bir suçun şüphelisi olarak tutuklanıp cezaevine girip tutuklu ya da hükümlü olduklarında sadece hak ve özgürlükleri kullanma yönünden özgür insana göre eşitsiz duruma düştükleri, insan olma özelliklerini ise kaybetmedikleri gerçektir.

Devlet, koruması altındaki tutuklu ve hükümlülerin sağlıklarını korumakla, hastaysa tedavi ettirmekle yükümlüdür. Devletin bu görevlerini yapmaması, tutuklu ve hükümlülerin sağlığına ilişkin tehlikeli sürecin ilerlemesine engel olmaması açıkça kötü muamele ve insan hakları ihlalidir. Bu kişilerin en hızlı ve güvenilir şekilde tedavi olma, kritik müdahaleler için doktor ve hastane seçme hakkını kullanabilmesinin koşullarının sağlanması devletin görevidir.

Ağır derecede hasta olduğu, hatta hayatın kıyısında olduğu doktor raporu ile açık ve kesin şekilde sabit olan pek çok tutuklu ya da hükümlü kişinin, cezaevinin kötü ve sağlığa aykırı koşulları altında tutulması, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyinin tutuklular ve hükümlüler hakkındaki asgari uygulama hakkındaki sözleşmelere aykırılık teşkil ettiği bilinmektedir. Bu çerçevede uluslararası belgeler, tutuklu ve hükümlülerin haklarına ilişkin olarak da oldukça gelişmiş standartlar ortaya koymuştur. Tutuklu ve hükümlülerin korunması, haklarının kullanımının sağlanması ve hapisane koşullarının iyileştirilmesi için birtakım standartlar belirlenmiştir. Uluslararası sözleşmelerde; cezaevlerindeki sağlık hizmetinin, cezaevi dışındaki olanaklarla eşit olması gerektiği düşüncesinden hareketle tutuklu ve hükümlülerin her zaman bir doktora erişim haklarının bulunması ve bu hakkın gecikme olmadan kullanabilmelerinin koşullarının sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu anlamda tutuklu ve hükümlü kişilerin özgürce tedavi olma, hastanesini ve doktorunu seçme hakkı vardır. Özel bir tedaviye ihtiyaç duyan tutuklu ve hükümlülerin, uzman kurumlara veya hastanelere sevk edilmelerini sağlamak devletin görevidir. Sağlık hizmetlerinin kurum içinde verilmesi halinde, bu kurumların araçları, donanımları ve ilaç stoklarının

hasta tutuklu ve hükümlülerin gereksinimlerini yeter derecede ve kalitede olması ve bu işe uygun eğitim görmüş görevlilerin bulunması gerektiği belirtilmiştir.

Bireylerin sağlıklı yaşama hakkından sorumlu olan idarenin keyfi uygulamaları nedeniyle cezaevlerinde pek çok hasta ve hükümlünün yaşamını yitirdiği, pek çok tutuklu ve hükümlünün de ölümcül hastalıklar ile boğuştukları ve yaşam mücadelesi verdikleri bilinen acı gerçeklerdir. Gerek uluslararası insan hakları hukuku alanında, gerekse ulusal hukukumuzda tutuklu ve hükümlülerin haklarına ilişkin birtakım düzenlemeler olmasına karşın bu hakların kullanımı, yetkililer aracılığı ile mümkün olabilmektedir. Tutuklu ve hükümlülerin haklarının kullanımının bir başkasının elinde olması; bu hakların keyfi bir biçimde kısıtlanmasına da yol açabilmektedir. Tutuklu ve hükümlülerin, vücut sağlığı ve beden bütünlüğünden sorumlu olan devletin, bu hakların kullanılabilmesini sağlamakla da yükümlü olduğu açıktır. Sağlık hakkı gibi temel bir hakkın kullanımında devletin yükümlülüğü, dışarıdaki yurттаşа göre daha fazladır. İnsan hakları alanında faaliyet gösteren kurumlara yapılan başvuruların ortaya koyduğu gerçek; hak ve özgürlüklerini kullanma konusunda eşitsiz olan tutuklu ve hükümlülerin, yeterli, kaliteli ve eşit sağlık hizmeti alamadıkları, ciddi bir insan hakkı ihlali yaşadıkları, tıbbi, ahlaki ve insani yönden uluslararası derecede bir skandallar yaşandığı, yönündedir.

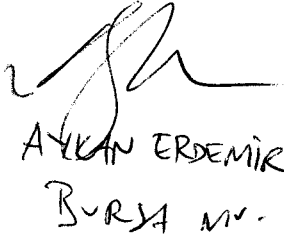
Milli iradenin temsil edildiği kutsal ve yüce bir organ olan TBMM'nin, ülkede yaşanan tüm sorunlara karşı duyarsız kalması düşünülemeyeceği nedenle insan haklarının en temelini teşkil eden yaşam hakkının ihlal edilmesine hiç mi hiç seyirci kalamayacağı açıktır. Bu nedenle hapishanelerde çaresiz olan tutuklu ve hükümlülerin sağlıklı yaşam haklarının ve vücut tamliklerinin korunması gerekir. Bunun için de hapishanelerin mercek altına alınarak buradaki tutuklu ve hükümlülerin sağlık sorunlarının ve sağlıkları bozulmuş kişilerin durumlarının araştırılıp değerlendirilmesi gerekir. Bunun da yolu; insan haklarının temelini teşkil eden yaşam hakkının, siyasetin, ön yargının, hukuksuzluğun gölgesinden kurtararak korunmasıdır. Bu nedenle bu araştırma istemi, siyasal bir eksene oturmamaktadır. İktidarda olsun muhalefette olsun her siyasal partinin ve tüm toplumun ortak bir sorununa parmak basılmaktadır. Doğrudan insan sağlığını, insan yaşamını ve adaleti ilgilendiren böyle bir araştırmanın oy birliği temelinde benimsenen ve yürütülen

meclis faaliyeti olarak gerçekleşmesi, siyasetin ortak amacı ile örtüşmektedir. Sorunları özmemk öncelikle siyasetin görevidir. Sorunları görmezden gelerek ya da sorunları gizleyerek ya da öteleyerek geçiştirmek demokratik hukuk devletinde başvurulacak bir yöntem değildir.

Yaşam hakları devletin güvencesi ve sorumluluğunda olan hasta tutuklu ve hükümlülerin içinde bulunduğunda koşullarının ve sağlık sorunlarının ve bu sorunlarının nedenlerinin araştırılması, bugüne kadar sağlık sorunları nedeniyle hapisanelerde yaşamlarını kaybeden kişilerin olup olmadığının saptanması ve gerekli önlemlerin acilen alınmasını sağlamak amacıyla Anayasa'nın 98, İçtüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri hükümleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygıyla dileriz.

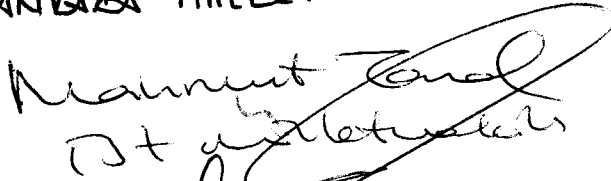
AYLIN NAZLIOKAN
ANKARA MİLLETVEKİLİ

AYKAN ERDEMİR
BURSA M.V.

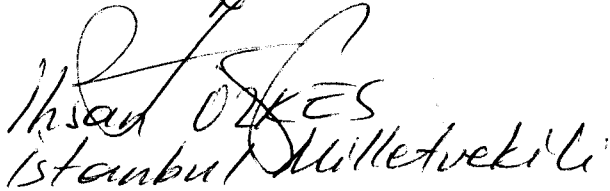
① Ali Rıza Öztürk
Mersin Milletvekili

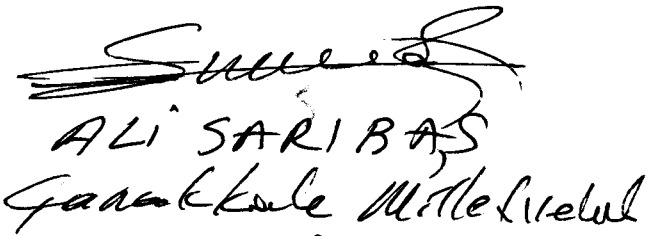
Mehmet Zorlu
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

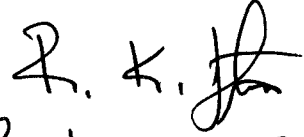
Mehmet Volkan Canaloğlu
Trabzon Milletvekili

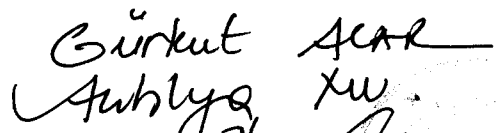
İhsan ÖZKES
İstanbul Milletvekili

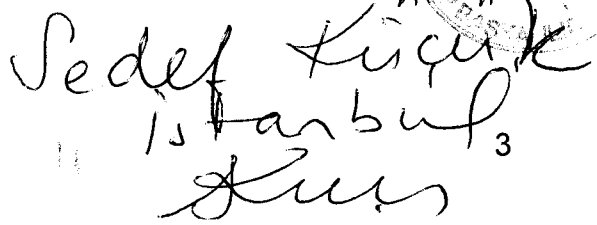
ALI SARIBAŞ
Gaziantep Milletvekili

R. Kerim ÖZKAN
BURSA M.V.

Gürkut ACAR
Aydın M.V.

Sedat KÜÇÜK
İstanbul 3
M.V.

[illegible]